HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אמר רבי יוחנן הניח בשר על גבי גחלים היפך בו חייב לא היפך בו פטור אמר רבא מאי חייב נמי דקאמר כמעשה צלי של שבת גופא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הניח בשר על גבי גחלים היפך בו חייב לא היפך בו פטור היכי דמי אילימא דאי לא היפך ביה לא בשיל פשיטא אלא דאי לא מהפיך [א] ליה נמי הוה בשיל אמאי לא מיחייב לא צריכא [א]דאי לא היפך ביה הוה בשיל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי וכי מהפיך ביה בשיל משני צדדין כמאכל בן דרוסאי וקמ"ל דכל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי לא כלום הוא אמר רבא ואם נצלה בו כגרוגרת [ב] מצד אחד במקום אחד חייב א"ל רבינא לרב אשי במקום אחד אין בשנים או ג' מקומות לא [א]והתנן [ב]הקודח כל שהוא חייב היכי דמי אילימא במקום אחד כל שהוא למאי חזי אלא לאו בשנים או שלשה מקומות דחזו לצירוף לא לעולם במקום אחד דחזו [ג]לבבא דאקלידא ואיכא דאמרי אמר רבא אפילו בשנים וג' מקומות אמר ליה רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא הקודח כל שהוא חייב היכי דמי אילימא במקום אחד כל שהוא למאי חזי אלא לאו בשנים ושלשה מקומות דחזי לצירוף לא לעולם במקום אחד דחזו לבבא דאקלידא תנו רבנן אילו נאמר [1]אשר תקריבו לה' לא תעשה חמץ הייתי אומר אין לי [ג] [ג](אלא) בלא תעשה חמץ אלא קומץ בלבד מנחה מנין ת"ל מנחה שאר מנחות מנין ת"ל [1]כל המנחה אשר תקריבו לה' כשרה ולא פסולה מכאן אמרו [ג]המחמיץ את הכשירה חייב ואת הפסולה פטור בעי רב פפא [ד]חימצה ויצאת וחזר וחימצה מהו כיון דיצאת איפסילה לה ביוצא וכי הדר מחמיץ לה לא מיחייב עלה משום מחמיץ אחר מחמיץ או דילמא כיון דחימצה פסול יוצא לא מהני ביה וכי הדר מחמיץ לה מיחייב עלה משום מחמיץ אחר מחמיץ תיקו בעי רב מרי חימצה [ה]בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו אמר רחמנא והא אקרבה או דלמא מחוסר הקטרה כמחוסר מעשה דמי תיקו: והשתא דנפקא [ד] ליה מכל המנחה אשר תקריבו [ט] [ז](לה') למה לי מיבעי ליה לכדתניא אשר תקריבו לרבות מנחת נסכים לחימוץ דברי רבי יוסי הגלילי רבי עקיבא אומר לרבות [ו]לחם הפנים לחימוץ מנחת [ז]נסכים מי פירות הם

ומי

היכא לפלוגי בין הפך ללא הפך כגון בכה"ג כדמפרש לקמן דאי לא הפך הוה בשיל מצד אחד אבל גבי חימוץ ליכא לפלוגי: **אילימא דכי לא הפיך ביה לא בשיל פשיטא.** דלא היפך פטור דהא לא נצלה ולא מידי עבד: **מאכל בן דרוסאי.** שליש הוא מבושל: **קמ"ל.** הא דקתני לא היפך פטור אע"ג דבשיל מצד אחד כמאכל בן דרוסאי לאו כלום הוא: **ואם נצלה בו מצד אחד כגרוגרת.** צלייה גמורה חייב אפילו כי לא היפך: **קודח.** חור כל שהוא במקדח בשבת חייב: **דחזו לצרף.** כמו שעושין נגרין כשצריכין לחור [ו] אחד קודחין שלשה קטנים זה בצד זה ומחברים אותן: **לבבא דאקלידא.** לשון [ה] של מפתח שראשו חד [ז] ותוחבן בתוך התיבה ופותח ונועל: **אלא קומץ.** שלא יטול קומץ לבדו ויחמיצנו: **מנחה מנין.** שלא יחמיץ כל המנחה יחד קודם קמיצה: **שאר מנחות מנין.** דהאי קרא במנחת מרחשת כתיב: **פסולה.** כגון שיצאת או נטמאת: **וחזר וחימצה.** כלומר גמר מעשה חימוצה [ח] שאפאה: **מהו.** מי מיחייב משום מחמץ אחר מחמץ או לא: **או דלמא כיון דחימצה לא מהני** [ט] **ליה בה פסול יוצא.** דלאו קדושה גמורה היא ואין בה אלא פסול חימוץ וחייב כשאר מחמץ אחר מחמץ: **חימצה.** לקומץ: **בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו.** משמע כל זמן שמחוסרת הקרבה עבר עליה אבל לאחר הקרבה לא: **מחוסר הקטרה.** ליתנה על האש: **והשתא דנפקא לן מכל המנחה.** דאפילו כשהקומץ [י] מעורבבת חייב עלי': **אשר תקריבו.** (א) [יא] משמע דאקומץ לחודיה קאי למה לי: **לרבות מנחת נסכים לחימוץ.** שאם חמצה חייב [יב]. משום דהאי קרא גבי שאר מנחות ששיריהן נאכלין כתיב איצטריך לרבויינהו להני וה"נ תנינא לה בתורת כהנים [ו] אין לי בלא תעשה חמץ אלא במנחה ששיריה נאכלין מנחות שאין שיריהן נאכלין מנין ת"ל כל המנחה וגו' להביא מנחת נסכים אבל לחם הפנים לא לקי עליה דקסבר מדת יבש לא נתקדשה ומר מרבי לחם הפנים [ז]דלא תימא בנקמצות [יג] אמר רחמנא שמהן קרב למזבח אבל האי דלא קרב מיניה [ס]לא [יד] קסבר מדת יבש נתקדשה אבל מנחת נסכים לא לקי:

ומי

ואם נצלה בו כגרוגרת במקום אחד. פירוש צליה גמורה כל צרכו לגמרי יותר ממאכל בן דרוסאי: **בשנים** ושלשה מקומות. לא דמי להוציא חצי גרוגרת וחזר והוציא חצי גרוגרת בפרק המוציא יין (שבת דף פ.) דהתם טעמא כדאיתא בסוף הבונה (שם דף קד:) מחוסר [ט] קצירה לאו כמחוסר מעשה דמי אבל הכא אין דרך בישול בכך ומחוסר נמי חתיכה וקריבה [י]: **מנחה** מנין. דמחלקם לא נפקא לן אלא שיריים שאחר קמיצה והכא קודם קמיצה: **שאר** מנחות מנין ת"ל כל המנחה. ואפי' למאן דלא דריש כל הכא מודה דפשטיה דקרא הוא: **אשר** תקריבו למה לי. תימה הא איצטריך למחמץ בראשו של מזבח דפטור כדאמרן או לכל הפחות אחר שהולת האור ברובו דאשר תקריבו אמר רחמנא והא איקרבא: **לרבות** מנחת נסכים לחימוץ לרבות לחם הפנים לחימוץ. מאן דמרבי מנחת נסכים לא מרבי לחם הפנים דקסבר מדת יבש לא נתקדשה ולית בה קדושת הגוף עד לאחר אפייה אבל מאן דמרבי לחם הפנים מודה במנחת נסכים וא"ת ולמה לי אשר תקריבו לרבות תיהוי בכלל כל המנחות [כ] וכי תימא דלא משמע אלא אותן הכתובים בפרשה הא אמרינן לעיל בהקומץ רבה (דף כא:) גבי כל מנחת כהן כליל תהיה דמשמע עומר ושתי הלחם כדקאמר התם שהכהנים דורשים מקרא זה לעצמם וכי תימא משום דהתם לא כתיב אלא מנחת חביתין ועל כרחין אתא לרבויי כל מנחות אכתי הא על כרחין מרבינן כמה מנחות שאין כתובות שם בפרשה דמשמע דכולהו בכלל מנחה כגון מנחת חוטא ומנחת כהנים חוץ מהנך מנחת נסכים ולחם הפנים ובקונטרס פי' דלא מתרבי מכל המנחה משום דלא דמו לשאר מנחות דבעו שמן ולבונה ומנחת נסכים לא בעיא לבונה ולחם הפנים לא בעיא שמן ולפי טעם זה כ"ש דמנחת חוטא ומנחת קנאות לא הוו בכלל דלא בעו לא שמן ולא לבונה [טו] ותימה דהוה ליה לאשמועינן רבותא ולימא לרבות מנחת חוטא ומנחת קנאות לחימוץ וכ"ש מנחת נסכים ושמא הנהו אע"ג דאין בהם שמן ולבונה כיון דנקמצות מיתרבו מכל המנחה דדמו טפי לאותם הכתובות שם דקרינא ביה חלקם לא תאפה חמץ אבל מנחת נסכים אינה נקמצת ומנחת כהנים אע"ג דאינה נקמצת כיון דאית בה שמן ולבונה דמיא להו טפי [ל] ויש פירושים מרש"י שכתוב בהן משום דהאי קרא גבי שאר מנחות ששיריהן נאכלין כתיב איצטריך [טז] לרבויי בהו להני וה"נ בת"כ אין לי בלא תעשה חמץ אלא מנחות ששיריהן נאכלות מנחות שאין שיריהן נאכלין מנין ת"ל כל המנחה להביא לחם הפנים דברי רבי יוסי הגלילי כו' ויותר היה נראה לומר דלכך צריך ריבוי ללחם הפנים ומנחת נסכים משום דמנחת נסכים אינה באה בגלל עצמה ולחם הפנים אין מהן לאישים אבל שאר מנחות באות בגלל עצמן ויש מהן לאישים וטעם זה אשכחן לקמן (דף ס:) גבי הגשה דמרבי ר"ש שאר מנחות להגשה מאת המנחה וממעט שתי הלחם ולחם הפנים מדכתיב מאלה ומנחת נסכים מדכתיב והקריבה ומיהו תימה דמשמע התם דאי לאו מיעוטא הוו מיתרבי להגשה מאת המנחה ומאי שנא לחימוץ דלא מיתרבו מכל המנחה הא חימוץ והגשה תרוייהו בחד פרשתא כתיבי במנחת מרחשת (ויקרא ב) ויותר היה לרבות מכל המנחה טפי מאת המנחה ועוד קשה דהכא איתרבו מכל המנחה מנחת העומר ומנחת סוטה והתם לא איתרבו מאת המנחה אלא בעי התם קרא לרבויי דמרבה מנחת העומר להגשה מוהבאת ומנחת סוטה מן והקריב ומיהו בזה אין תימה [מ] בסברא דכל מרבה טפי מאת אבל זה ודאי תימה דהוי אפכא הכא מהתם דמכל המנחה מרבה מנחת העומר ומנחת סוטה ואילו מנחת נסכים ולחם הפנים לא מתרביא והתם מרבינן מאת המנחה לחם הפנים ומנחת נסכים ואילו מנחת העומר ומנחת סוטה לא מרבינן: **מנחת** נסכים מי פירות הן. ושאר מנחות ידוע דמגבלין במים דשמן מועט ובענין זה אי אפשר לגבל אבל מנחת נסכים שמנה מרובה וס"ד דאין נותן מים:

ומי

מסורת הש"ס

[א] שבת קב:, [ב] [צ"ל לככא], [ג] צ"ק מ"ז, [ד] מהרש"ק מ"ז ועיין. צ"ק, [ה] [לשון], [ו] [ויקרא פרשה יב], [ז] דסד"א בנקמצות. צ"ק, [ח] גי' צ"ק לא קמ"ל וקסבר, [ט] קריבה. צ"ק, [י] [וע"ע תוס' שבת קד: ד"ה התם], [כ] [אולי צ"ל המנחה], [ל] עי' בספר קרבן אהרן פ' ויקרא דף עז ע"ג מ"ש בזה, [מ] דסברא. צ"ק,

תורה אור השלם

1. כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַייָ לֹא תֵעָשֶׂה חָמֵץ כִּי כָל שְׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תַקְטִירוּ מִמֶּנּוּ אִשֶּׁה לַייָ: ויקרא ב יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אשר תקריבו דמשמע:

מוסף רש"י

הקודח כל שהוא חייב. נוקב עץ או אבן בכותל (שבת קב:). **לרבות לחם הפנים לחימוץ.** לאזהרה שלא יחמיצו (פסחים לז.).

רבינו גרשום

כמעשה צלי של שבת דאילו אותיב שפודא דבשרא בתנורא בשבתא אע"ג דלא אפיך ביה חייב דמיבשל ממילא הכא נמי גבי עיסה מחייב: ואם ניצלה בו. צלייה גמורה כגרוגרת במקום א' [חייב]: דחזו לצירוף. דאי הוו ביחד הוה עייל ביה אוירא: לבבא דאקלידא. שן של מפתח של עץ שמנקבין בו נקב כל שהוא ומכניסין בו עץ קטן כעין שן: מנחת נסכין מי פירות הן שהן נבללות בשמן והיאך יכול לחמצה:

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פ"ט מהלכות שבת הלכה ה:

לא ב מיי' פ"י מהלכות שבת הלכה טז סמג לאוין סה:

לב ג ד ה מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הל' יח ועיין רש"ק:

לג ו ז מיי' שם הלכה יט:

שיטה מקובצת

[א] מהפיך ביה: [ב] כגרוגרות במקום: [ג] אין לי בלא: [ד] תיבת ליה נמחק: [ה] תיבת לה' ל"ש: [ו] לחור ארוך: [ז] חד ותוחבו: [ח] חימוצה כשאפאה: [ט] לא מהני בה: [י] כשהקומץ מעורב בה: [יא] תקריבו. דמשמע: [יב] חייב ואע"ג דלא דמיא לשאר מנחות דלא בעי לבונה כדקתני במתני': לחם הפנים. אע"ג דלא בעי שמן כשאר מנחות ל"א לרבות מנחת נסכים [מנחת כהנים וכהן משיח [משום] כו']: [יג] בנקמצות דוקא אסר רחמנא: [יד] לא קמ"ל וקסבר: [טו] ותימה ולפרש"י ז"ל דפי' דמאן דמרבה לחם הפנים פליג במנחת נסכים לא קשיא מידי דה"ה דאיתרבאי הני ונקט מנחת נסכים למר ולחם הפנים למר משום פלוגתייהו וכדמתרץ רש"י ז"ל ולישנא אחרינא מנחת כהנים וכהן משיח כו': [טז] אצטריך לרבויינהו להני:

SHAS MOZNAIM